

Įvyko LPKTS Biržu filialo konferencija

Biržų „Saulės“ gimnazijoje įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Biržų filialo atskaitinė rinkiminė konferencija. Gausiai susirinkusius buvusius tremtinius ir politinius kalinius apie praėjusias metas atlikus darbus informavo filialo pirminkė Danguolė Žiūkiene. Daug pastangų teko padėti organizuojant ir ruošiant dokumentaciją rezistentų kavavietės rekonstrukcijai Švyturio gatvėje. Pagal parengtą želdinių pertvarkymo projektą pernai čia atlikti paruošiamieji darbai: nupjauti menkavertčiai medžiai ir krūmai, išrauti kelmai bei paruošta dirva medelių sodinimui. Todėl artimiausiu metu čia bus toliau vykdomi apželdinimo darbai.

Sąjungos nariai dalyvauja įvairiuose renginiuose. Be tradicinės Birželio 14 dieną Biržų gelezinkelio stotyje vykstančios Gedulo ir vilčies dienos pamėjimo, pernai 14 žmonių grupė vyko į Bauskės r. Brundavos seniūnijoje pastatyto paminklo Lietuvos-Latvijos partizanams atidengimą. Siame turbūt vieninteliam Baltijos respublikose paminkle jamžintas tarptautinės rezistencijos fenomenas, kai prieš okupantą petys į petį su latviais kovojo ir mūsų partizanai.

Minint Partizanų pagerbimo ir kariuomenės su visuomenė vienybės dieną, padėta gėlių ne tik Švyturio gatvės kavavietėje, bet apsilankytą Gerkiškėse, Papilyje, Biržų girioje ir Rinkuškių kaime. Apsilankiusiuosius liudnai nuteikė paskutinio Biržų krašto partizanų vado Stepono Giedrikomenamoje žūties vietoje pastatytas kryžius. Prieš keletą metų, kai buvo statomas šis kryžius, tikėtasi, kad tai laikina. Tačiau tuometiniai valdžios pažadai buvo pamiršti.

Nemaži darbai filalo tary-

bos laukia ir šiais metais. Jau išsiaiškinta pirmųjų bolševikių aukų, nužudyty 1941 m. Birželio 25 d. Pakamponių kaime, užkasimo vieta. Sulaukta teigiamo įvertinimo iš Genocido centro, parengta paraiška atminimo ženklo pastatymui. Belieka ieškoti lėšų ir ruošti vietą žyminio pastatymui. Šiais metais birželio 14 dieną ruošiamasi iškilmingai pažymėti 1948 metų tremties šešiasdešimtmetį, o po savaitės jau reikės išlydėti buvusiu tremtinių ir politinių kalinių chorą į respublikinę dainų šventę Tauragėje. Ruošiamasi paminėti ir Biržų filialo 20 metų sukaktį.

Nors LPKTS Biržų filialas turi 454 sąrašinius narius, tačiau tiktais apie 32 proc. jų mo-

LPKTS Biržų filialo pirmininkė Danguolė Žiūkiene

ka, kad ir simbolinį, 10 litų metinį mokesčių. Konferencija, atsižvelgdama į tai, kad Vyriausybė padidino buvusiems tremtiniams skirtas priemokas, patvirtino nuo ateinančių metų 20 litų nario mokesčių.

Konferencija išrinko naujas nariais papildytą tarybą, kuri savo pirmajame posėdyje filialo pirminkės pareigas vėl patikėjo Danguolei Žiūkienei.

Susirinkusiemis koncertavo buvusiu tremtinių ir politinių kalinių choras „Tremties Aidai“. Jam daugiau nei penkiolika metų vadovauja Laima Aukštuoliene. Savo kūrybos eiles skaitė politinio kalnio duktė Aldona Černiauskienė.

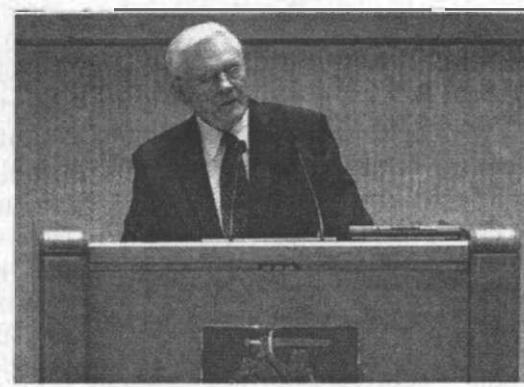
Valentinas DAGYS

Prezidentas prakalbo apie pasitikėjimo valstybe krizę

Balandžio 15 d. LR Seime, vykdymas konstitucinę pareigą, savo metinį pranešimą apie šalies vidaus ir užsienio politiką perskaitė LR Prezidentas Valdas Adamkus.

Praėjusiais metais darydamas metinę valstybės raidos apžvalgą Prezidentas akcentavo, kad 2006-ieji tapo dar vienais Lietuvos demokratinės sistemos išmėginimo metais ir saės šalyje įsigalėjus valstybės tapatybės krizę. Šiais metais, apžvelgdamas 2007-uosis, V. Adamkus buvo dar pessimistiškesnis ir paskelbė esą mūsų valstybė įsgyvena „pasitikėjimo krizę“.

„Deja, pradėdami devynioliktuosius nepriklasomybės metus, esame priversti nesvarstyti iššūkius ar problemas, bet konstatuoti pasitikėjimo valstybe krizę. Išią krizę eita nuosekliai, žingsnis po žingsnio, nepaisant perspėjimų ir raginimų vadovautis

sutarimu ir bendrais interesais“, – tvirtino V. Adamkus Seime.

Ivardindamas šios krizės priežastis, svarbiausiai iš jų jis paskelbė strateginio mąstymo stoką. „Prieš dvidešimt metų Sąjūdis užsibrėžė tikslą – atkurti Lietuvos Respubliką. Po to nutarėme tapti Europos Sąjungos ir NATO nariais, ir šios strateginės gairės iš esmės paskatino vidaus reformas ir krašto pažangą. Bet šiandien nežinome atsakymo į klausimą: o kas toliau? Ko ir kokiomis priemonėmis turime siekti, kad sutvirtintume ilgalikės mūsų piliečių gero-

vės pamatus? Manau, kad šiandien reikia ne ilgėtis prieš dvidešimt metų valstybės atkūrimą lydėjusios piliečių vienybės, o ramiai, racionaliai ir pragmatiskai siekti sutarimo dėl konkretų prioritetų socialinės, mokslo ir švietimo bei sveikatos apsaugos politikos srityse“, – teigė Prezidentas.

Jomanymu, kol kas tik kalbame apie šalies gerovę ir europines vertės, o iš tikrujų inertiskai judame sastingio ir nuosmukio link. Europos Sąjungos lėšos leido šiek tiek atsipalauduoti, tačiau tokia padėtis netrukus ilgai, o esminės problemos lieka nespręstos: „Iš šio strateginio abejingumo kyla kita problema: mūsų politika neduoda rezultatų svarbiausiose šalies gyvenimo srityse – ten, kur pokyčiai tiesiog būtini.

(keliamas į 3 psl.)

Prokurorai neranda įrodymų?

Balandžio 8 d. Seimą pasekė skandalinges Utenos prokurorų raštus, kuriame teigiamas, kad iki šiol „nesurinkta įrodymų“, jog KGB turėjo tikslą sunaikinti paskutinių Lietuvos partizaną Antaną Kraujelį-Siaubūną. Vyriausiojo Utenos rajono apylinkės prokuroro Audrius Mačerauskas oficialiai rašte aiškinamas esą laikomasi tokios nuostatos, mat „nebuvo rasti šios ir ankstesnių operacijų planai“.

Tokį raštą Utenos rajono apylinkės prokuratūra atsiuntė A. Kraujelio seserai Janai Švyokienei ir Seimo Pasispriešinimo okupaciniams rezimams dalyvių ir nuo okupacijos nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijai.

Tuo metu, kai LR Seime

buvo organizuotas pagerbimo iškilmės paskutiniajam Lietuvos partizanui ir nutarta jo atminimui statyti paminklą bei organizuotis ieškant jo palaikų, Utenos rajono prokuratūra demonstruoja poziciją, kuri galėtų paaikinti labai jau keistai: niekas né neketino likviduoti A. Kraujelio-Siaubūno!

„Nors tyrimo metu ir pavyko nustatyti asmenis, kurie dalyvavo 1965 m. kovo 17 d. operacijoje Papiškio kaime, Utenos rajone prieš Lietuvos partizaną A. Kraujelį, tačiau nesurinkta įrodymų, kad jie turėjo tikslą partizaną sunaikinti, nes nebuvo rasti šios ir ankstesnių operacijų planai. Dėl tų priežasčių nenustatytai ir baudžiamojon atsakomybėn trauktini VSK (KGB –

“Tremtinio” patikslinimas) ir VRM darbuotojai, kurie nuo 1952 m. dalyvavo operacijoje prieš A. Kraujelį, planavo, kontroliavo ir koordinavo jo paiešką“.

Tokia Utenos rajono prokuratūros pozicija, kai yra gyvišios likvidavimo operacijos liudininkai, yra visiškai nesuprantama ir pažeidžia net blaivaus proto kriterijus. Užuot siekė šioje byloje teisingumo, prokurorai tiesiog paveda Genocido centri ir toliau ieškoti „reikiamų dokumentų“. I Klausimą, kiek dar Lietuvoje bus vilkintos tokios bylos, paprastai atsakoma trafaretiniu sakiniu: „Ikiteisminis tyrimas šioje baudžiamojos byloje tēsiamas“...

Ingrida VĖGELYTĖ

LPKTS XV suvažiavimas

Balandžio 19 d. (šeštadienį) Vytauto Didžiojo universiteto salėje (S. Daukanto g. 28, Kaune) įvyks LPKTS XV suvažiavimas. Delegatų registracija – 8.30–10 val. Suvažiavimo pradžia – 10 val. Pietų pertrauka – 13.30–15 val.

Delegatus kviečiame nevėluoti ir atvykti su LPKTS filialų vėliavomis.

LPKTS valdyba

Sprendžiamas A.Petrusevičiaus likimas

Balandžio 23 d. Kauno apygardos teisme turėtū būti nuspręstas Algirdo Petrusiūčiaus likimas. Šis Laisvės kovų dalyvis buvo išprovokuotas saugumo tarnybą ir, pritai-kius nusikalstamos veikos imitacijos modelį, apkaltintas nelegaliu ginklu laikymu ir jų prekyba. Už tai prokurorai reikalauja jam paskirti realią laisvės atėmimo bausmę 4 metams.

Balandžio 9 d. minimame teisme A.Petrusevičiaus ad-vokatas Juozas Gaudutis pasakė baigiamają ginamają kalbą, kurioje praše A.Petrusevičių ištėsimtį.

Labiausiai visus Laisvės kovų dalyvius, buvusius politinius kalinius ir tremtinius bei patriotiškai nusiteiku-sius piliečius šioje byloje žei-džia tai, kad prieš A.Petrusevičių buvo suorganizuota speciali provokacinė opera-cija ir saugumo tarnybų pa-siūstas žmogus iš jo nupirkti šaunamajį ginklą.

Advokatas J.Gaudutis sa-vu kalboje tiesiai iškėlė klausimą, ar atliekant operatyvinį ir iktieiminį tyrimą nebuvu pažeista Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija.

„Lietuvos išstatymai ir susi-formavusi teisminė praktika griežtai draudžia teisėsaugos institucijoms provokuoti as-menis daryti nusikalstamas veikas tiek atliekant operatyvinį, tiek ir iktieiminį tyrimą. Asmens, veikiančio pagal nu-sikalstomas veikos imitacijos modelį, veiksmai prilyginami valstybės pareigūnų veiklai. Kurstymas (provokavimas) asmenis padaryti nusikalsta-mą veiką ir tokiu būdu gautų duomenų panaudojimas bau-džiamajame (teisminiam) procese pažeidžia Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 str. 1 d. garantuotas teises į teisin-gą procesą. Kurstymas pada-ryti nusikalstamą visuomet peržengia slaptujų agentų veiklos teisėtumo ribas. Toks išikišimas ir jo panaudojimas bau-džiamajame (teisminia-me) procese reiškia, jog nuo pat pradžių įtariamajam buvo atimta teisė į teisingą proce-są. Šioje byloje vienas iš užda-vinių buvo patikrinti, ar A.Petrusevičius nebuvu pro-vokuojamas padaryti nusikal-timą. Ar A.Miceika, veikda-mas kaip nusikalstomas vei-kos imitacijos modelio dalyvis, neorganizavo ir nekurstė A.Petrusevičiaus parduoti ginklus ir šaudmenis“, – kėlė abejones dėl tokios prieš A.Petrusevičių atliktos praktikos advokatas.

Jis taip pat tvirtino, kad siūlant bausmę A.Petrusevi-

čiu visiškai neatsižvelgta į jo asmenybę: „Algirdas Petrusiūčius kovojo už Lietuvos Nepriklausomybę, okupaci-o sovietinio režimo buvo nuteistas už antivalstybinę veiklą. Nesusitaikė su savo pa-dėtimi, lageryje aktyviai veiké išbėgo iš jo. Persekiotojams bu-vo duota komanda gyvų bėglų neimti, o juos nužudyti. Iš trijų bėgusių lietuvių du buvo nu-žudyti ir tik per atsitiktinumą (kareiviu pataikius i peti) A.Petrusevičius liko gyvas, bet tapo neigaliu. Grįžęs iš la-gerio išitraukė į disidentų kova-va ir iki pat Nepriklausomy-bės iškovojo aktyviai veiké Lietuvos labui. Pirmosiomis nepriklausomybės dienomis kūrė Lietuvos kariuomenę, buvo savanoris ir prisidėjo prie Nepriklausomybės įtvir-tinimo. Valstybė įvertino jo nuopelnus – A.Petrusevičius apdovanotas septyniais vals-tiniais apdovanojimais“.

Jis taip pat paaškino tei-smui, kad A.Petrusevičius, kaip buvęs politinis kalyns, kenčia dėl „okupacinių“ sindromo ir praše į tai atsižvelgti: „Jo praeitis, jo išgyvenimai, suformavo asmenybėje vadi-namajį „okupacinių“ sindromą. Mes žinome ir pasaulyje plačiai pripažįstami „Vietna-mo“, „Korėjos“, „Irako“ sindromai, tačiau dėl „okupaci-nio“ sindromo kol kas tylima. Sindromas reiškia, kad prie tam tikrų aplinkybių žmogus vienaip veiks. „Okupacinių“ sindromu galima paaškinti ir A. Petrusiūčiaus prisirišimą prie ginklų. Manau, kad pro-kuroras, prašydamas baus-mes, privalėjo atsižvelgti į tai, kad A.Petrusevičius prisipažino laikęs ginklus, nuoširdžiai gailisi. BK 59 str. atsako-mybe lengvinančia aplinkybe leidžia pripažinti ir kitas šia-me straipsnyje nenurodytas aplinkybes. Manau, kad pro-kuroras turėjo pareigą lengvi-nančia aplinkybe prašyti tei-smo pripažinti vadinamajį „okupacinių“ sindromą, kuris, nepriklausomai nuo asmens, suformavo asmenybę, kuris jautriau negu kiti žūri į Ne-priklausomybės samprata, jos gynimo būdus. Manau, kad prokuroras, prašydamas lais-vės atėmimo bausmės, klydo, ir jo kliaidą ištasisys teismas“. J.Gaudutis taip pat priminė, kad ši byla buvo kildinama iš J.Abromavičiaus nužudymo bylos, tačiau teismui yra pa-teiktas išsiteisėjus Vilniaus miesto apylinkės ir Vilniaus apygardos teismo sprendimai, kuriuose nurodoma, jog informacija, esą J.Zajanč-kauskas ir A.Petrusevičius išvykdė J.Abromavičiaus nu-žudymą, neatitinka tikrovės.

„Tremtinio“ inf.

Juozas Krištaponis gimė 1912 m. Užulėnio kaime, Taujėnų valsč., Ukmergės ap-skrytieje. Pradėjo mokyties Lé-no pradinėje mokykloje, vėliau tėsė mokslą Raguvos pro-gimnazijoje. Baigęs Marijam-polės gimnaziją įstojo į Kau-no karinę mokyklą, ją baigęs ga-vo jaunesniojo leitenanto laipsnį, buvo paskirtas į 2-ąjį pėstininkų pulką Kaune. Apie 1939-uosius gavo kapi-tono laipsnį.

Juozas Krištaponis buvo sportininkas – diskų metikas, rutulio stūmėjas. Lietuvoje rutulio stūmimo rungtystė bu-vo laimėjės 1-ąją vietą, Latvio-joje – tarptautinėse varžybo-se 2-ąją vietą. Turėjo nemažai sportinių apdovanojimų.

Juozas norėjo mokyties toliau, pirko vadovėlius, bet at-ejo 1940-ieji – Lietuvos oku-pacija. 1941 metais prasidėjus Antrajam pasauliniam karui

Lietuvos karininko priesaiką išvykdė

grįžo į tėvų namus. Su drau-gais pėsciomis parėjo iš Vil-niaus. Buvo vedės, žmona pa-siliko Vilniuje. Juozas dažnai važinėjo į Ukmergę. Ten su-sitikdavo su draugais, karininku Juozu Barzda, pažįstamu karinį gydytoju. Jis ruošėsi pasi-priėsimui, nes nenorejo pa-sitraukti iš Lietuvos: „Aš no-riu mirti savo žemėje, ne sve-timoje“, – sakė J.Krištaponis.

Kartą jis išvyko į Ukmergę. Broliai po kiek laiko pa-matė, kad arkli su vežimu na-mo parvažiuoja šviesiaplauskis berniukas. Jis pasakė, kad Juozas susimūsė su vokiečiais ir jį pasodino į kalėjimą. Ir dar pridūrė: „Nesijaudinkit, mes jij išvaduosime“. Maždaug po metų Juozas Krištaponis grī-

žo namo ir papasakojo, už ką tada buvo suimtas. Ukmergė-ję jis užėjo į restoraną pavaly-gyti. Ten atėjo trys vokiečiai ir prisėdo prie to paties staliu-ko. Po kiek laiko atėjo seny-vas kaimietis ir, nieko neklau-sės, atsisėdo prie Juozo. Voki-čiai pasakė: „Lietuviška kiaulė“. J.Krištaponis mokė-jo vokiškai ir suprato posakį. Jis pakėlė vokietį su kėde ir trenkė ant žemės. Antrą voki-čių – taip pat. Trečias išbė-go į lauką. Tada susirinko daug vokiečių, Juozą stiprai sumušė ir, nuvežę į Kauną, pasodino į kalėjimą.

Kalėjime Juozas buvo kartu su komunistais. Jį lai-kė šnipu.

(keliamai į 5 psl.)

Naujos knygos

Tautos ir valstybės atmintyje

Apie partizaninį karą Lie-tuvoje parašyta nemažai knygų. Leidiniai supažindina su partizanų vadais ir eiliniais partizanais, atidavusiais savo gyvybę už Lietuvos laisvę. Vienas iš jų – generolas Adolfas Ramanauskas-Vanagas. Nesenai išleista knyga „Ge-nerolas Adolfas Ramanauskas-Vanagas tautos ir valstybės atmintyje“

prasmė ir tikrieji Lietuvos sū-nų bei dukterų siekiai.

Knygą apie generolą A.Ramanauską-Vanagą su-darė jo duktė Auksė Ramanauskaitė-Skokauskienė. Knygos apie savo tėvą pratar-mė ji rašo: „Šią knygą skiriu savo Tėvelio, partizanų vado, generolo Adolfo Ramanausko-Vanago sušaudymo 50-

osioms ir Jogimimo 90-osioms metinėms.“ Tai puiki dovana tėvelio atminimui. Leidinys gausiai iliustruotas nuotrau-komis, o išsamūs amžininkų prisiminimai, istorikų, litera-tų, mokslininkų, žurnalistų žodis tarsi pratęsia partizanų vado gyvenimą mūsų mintyse ir darbuose.

“Tremtinio” inf.

Prezidentas prakalbo apie pasitikėjimo valstybe krizę

(atkelta iš 1 psl.)

Konkretūs darbai, kurie tikrai galėjo ar gali būti padaryti, nuvertinami kaip ne reikšmingi arba atidėtini ateiciai. Pagaliau net kai kas nors realiai nuveikiama šalies ir piliečių naudai, tuos laimėjimus užgožia valdžios šaltumas, ne pagarba ir neautrumas savo pilieciams, skatinantys nepasitikėjimą valstybe.

Ši metinė kalba ypatinga tuo, kad buvo pasakyta savo kadenciją baigiančiam Seimui ir daugiausiai buvo adresuota politikams. Savo kalboje V. Adamkus išreiškė gana neigiamą nuostatą politikų atžvilgiu, visuomenę ir jos iniciatyvas iškeldamas aukšciau mūsų šalies politinės kultūros. Nors iš tiesų gyvenime tai yra viena nuo kitos priklaušančios aplinkybės. Kalbėdamas apie politikus ir jų veiklą jis pabrėžė atotrukū tarp piliečių lūkesčių ir valdžios gebėjimų juos patenkinti, atsakinumą, susitelkimo svarbiausiems uždaviniams, politinio gyvenimo išminties stoką.

„Kokias žodžiais ar veiksmais stabdyti tvyrančią priešpriesą ir „raganų medžioklę“, nutraukti ginčus dėl nereikšmingų dalykų ir paskatinti virus imtis esminiu, valstybę stiprinančiu sprendimų, kurie šiandien yra būtini?“ – retoriškai klausė Prezidentas, apmasydamas, įvardindamas susiklosčiusią padėtį, tačiau nereikalaudamas ir nesiūlydamas konkrečių sprendimo būdų.

V. Adamkui atrodo, kad visuomenės branda auga daug greičiau nei mūsų politikų atsakomybė ir politinė išmintis.

“Visuomenė pati imasi spręsti svarbiausias problemas: jos akiratyje – parama skurstantiesiems, karo keiliuose stabdymas, kultūros ir tautinio paveldo puoselėjimas, švietimo ir lavinimosi organizavimas, bendruomenės verslo iniciatyvos. Tai džiugina ir leidžia didžiuotis augančia pilietine visuomenė ir jos laimėjimais. Tačiau neduoda ramybės klausimas: ar ne žmonių išrinktieji turėtų būti šio pilietinio judėjimo priešaky? Juk piliečių pasitikėjimas valstybe, įsitraukimas į jos viešajį gyvenimą ir gržtamasis politikų dėmesys bei gebėjimas patenkti piliečių lūkesčius – būtina salyga, kad valstybė būtų stipri“, – brėžė priešpriesą tarp visuomenės ir politikų veiklos V. Adamkus.

Jis mano, kad Lietuvoje iki šiol nesusiformavo demokratinės sprendimų priėmimo tradicijos: „Nėra suvokimo, kad demokratija – tai ne stipriųjų, įtakojų ar daugumos

diktatas, o įstatymui lygiu piliečių bendruomenė, pagrįsta solidarumu, pasitikėjimu ir abipuse pagarba vienas kito teisėms bei laisvėms“. Todėl, pasak jo, dėl šių vertybų trūkumo visuomenė atsako ne pasitikėjimu politine sistema. Didelė Prezidento kritinės kalbos dalis buvo nukreipta ne tik prieš rinkimams besirengiančius politikus atskirai, bet ir politines partijas, kurias jis apkaltino uždarumu: „Neaišku, kokios ideologinės, politinės ar dar kitokios priežastys lemia jų politinius sprendimus. Daug abejonių kelia partijų rinkimų kampanijų finansavimas iš privačių šaltinių. Cia vien kosmetinėmis įstatymo pataisomis neišsi-versime. Griežtai laikausi nuostatos, kad būtina uždrausti fiziniams ir juridiniams asmenims finansuoti politines partijas“.

Jokia pažanga, joks politikos atsinaujinimas neįmanomas be profesionaliai parengtos atsakingos jauniosios kartos įtraukimo į politiką. Nors keletą jaunu veidų matome net Seime, tačiau esminio atsinaujinimo, esminio kartų pasikeitimą partijose tikrai nėra. O juk dabartinis jaunimas gyvens tokioje Lietuvoje, kokią sukurs šiandienos sprendimai – būtent jie lemia politikos, mokslo, kultūros, ekonomikos ateiti.

Prezidentas pranešime negailėjo kritikos dėl nesugebėjimo subalansuoti šalies biudžeto: „Ne kartą esu pabrėžęs, kad išlaidų augimo ribojimas yra viena iš esminių priemonių siekiant sušvelninti spartaus kainų augimo padarinijus. Manau, kad tvarkydami valstybės finansus ir toliau darome per mažai ir per vėlai“. Tačiau griežtesnių reikalavimų jis neišsakė, išskyrus tai, kad „tikisi“, jog bent kitų metų biudžetas bus subalansuotas.

V. Adamkus šiai metais paliebt „nedovanotinai uždelstą“ mokytojų atlyginimų klausimą, minėjo nenorą vykdyti mokslo ir studijų reformą, skubios pertvarkos reikalaujujančią korupcijos prevenčią. Taip pat būtinybę kovoti su vaikų skurdu bei teikti paramą šeimoms. Kaip ir kasmet, buvo paliestas opus sveikatos apsaugos klausimus, kaltinant politikus neveiklumu ir reikalaujant padėti taisyti, planuojant savo rinkiminius pažadus kitam Seimui.

Turiu vilčių, kad naujos kandidacijos Seimo politikai sugebės geriau bendradarbiauti, o jo paskirtai Vyriausybei užteks ryžto vykdyti būtinės reformas ir atsakingai įgyvendinti duotus pažadus“, – tei-

gė Prezidentas, neišspręstas problemas projektuodamas į artimiausią ateitį.

Kaip ir praėjusiais metais, taip ir šiemet, Prezidentas kalbėjo ir apie kilusį skandalą Valstybės saugumo departamento. Jis nepasisakė už nacionalinio saugumo klausimų viešą diskusiją ir sprendimą.

„Kai viešojoje erdvėje manipuliujama grėsmėmis valstybei, tik didinamas netikumas ir keliamas panika. Kartu užkertama galimybė tinkamai ir objektyviai įvertinti realius nacionalinio saugumo rizikos veiksnius ir imtis priemonių juos mažinti. Didelį atgarsį ir susirūpinimą visuomenėje sukėlė Valstybės saugumo departamento veiklos tema. Tačiau ji buvo gvildenama tik viešai komentuojant nacionalinio saugumo būklę santykiumi tarp institucijų kontekste arba ginant siaurus partinius interesus. Valstybei šiuo atveju svarbu ne politinės kovos – svarbu sukurti aiškią specifišką tarnybų koordinavimo bei kontrolės sistemą ir sustiprinti saugumo tarnybų pagėjumą“, – nieko aiškaus nepasakydamas teigė V. Adamkus.

Šio klausimo sprendimą jis regi paprastai – aukščiausiai valstybės pareigūnai nacionalinio saugumo klausimus priėmė, bendradarbiaudami. Kaip sektiną pavyzdį jis pateikė krašto apsaugos sistemoje vykdomą gynybos reformą. Tiesa, V. Adamkaus pasisakyme dešiniųjų politikų kritika šiai reformai nebuvó paliesta.

Savo pranešime V. Adamkus labai aptakiai užsiminė ir apie istorinės atminties aspektą mūsų valstybėje. Tačiau jo išsakyti labai abstraktūs pamastymai apie istorinę atmintį nieko nesiskiria nuo iki šiol demonstruotos gana abejingos pozicijos naujujų laikų Lietuvos istorijos klausimais. Vietoj ryžtingumo ir principingumo, kalbėdamas apie istorinę atmintį Prezidentas reikalauja „atsakungumo“:

„Pastaruoju metu istorinė

atmintis tampa ypatinges svarbos politikos ir politinių kovų objektu. Mes matome aktyvias kai kurių valstybių pastangas pateikti savaip Europos, taigi ir Lietuvos, praeity, ypač – jos okupacijos faktą. Neretai istorijos vertinimai pakeičiami organizuota propagandine sistema, menkinant kai kurių tautų valstybingumo pagrįstumą, stiprinant sovietinės sąmonės reliktus. Todėl viešas diskusijas apie saugumo ir praeities problemas privalome organizuoti ypač atsakingai“.

Ingrida VĖGELYTĖ

Sveikiname

Nors metai ir nusinešė
Daug džiaugsmo ir svajonių,
Nors smilkiniuos plaukų
Sruogelė pragydo sidabru,
Laiminga būkite,
Sulaikus 100 metų,
Kurie ne vien tik rūpescių –
Ir laimę atnešė kartu.

Sveikiname buvusią Altajaus krašto tremtinę, ilgametę LPKTS Kauno filialo narę Eleną VERBICKIENĘ garbingo Jubiliejaus proga.

Linkime sveikatos, Dievo palaimos ir prasmingų metų.
LPKTS Kauno filialas

* * *

Ir kada suspėjo pralekti tie metai,
Ant sparnų nešę sodų žydejimą,
Meilę, negandų debesis ir Vilų?..

Sveikiname buvusį Krasnojarsko krašto Jenisejaus rajono tremtinį Stasę SENIAUSKĄ garbingo 100-ojo Jubiliejaus proga.

Linkime sveikatos, ištvermės, Dievo palaimos.

LPKTS Kauno filialas

Įvykiai, komentarai

Pamirštasis

Rusijoje beveik nebuvó prisimintas Nikitos Chruščiovo vienvaldystés jubiliejas, kai po Stalino mirties, 1958 m. kovo 27 d., jis buvo paskirtas SSRS Ministrų tarybos pirmyninku. SSKP CK pirmuoju sekretoriumi N. Chruščiovą tapo 1953 m. rugpjūtį. Svarbiausia komunistinė imperijos postai priklauso jam.

Kokie nauji vėjai Nikitos Sergejevičiaus valdymo metais papūtė Kremliaje ir visoje Sovietų sajungoje? Pirmiausia, jis atvirai pasmerkė Stalino asmenis kultą, reabilitavo šimtus tūkstančių nekaltais nuteistų žmonių, prasidėjus šioks toks politinis atšilimas. SSRS paskelbė „Taikos programą“, kurioje buvo išbrauktas punktas apie neišvengiamą karą tarp socialistinio lagerio ir buržuazinių Vakarų. N. Chruščiovos pasiraše sutartį dėl branduolinių bandymų atmosferoje, kosmose ir po vandeniu atšaukimo. Trečdaliu sumažintos ginkluotosios pajėgos – iki 1,2 mln. žmonių. Tuo pačiu buvo apkarpytos milžiniškos ginklavimosi išlaidos. N. Chruščiovos valdymo metais buvo įvesta pensijų reforma, palietusi dešimtis tūkstančių nuskurusių Sovietų sajungos piliečių. Žmonės pirmą kartą po 1917 m. Spalio revoliucijos ėmė gauti šiokias tokias pensijas. Nikitos laikais prasidėjo gyvenamų namų, vadinančių „chruščiovkomis“, statyba. Vien 1954 metais Maskvoje statomų namų mastai aplenkė metinių gyventojų prieaugį. Pirmoji pasaulyje atominė elektrinė, pastatyta 1954 metais, taip pat N. Chruščiovos nuopelnas. 1961 m. visas pergalės, pasiekimus vainikavo į kosmosą pasiūstas pirmasis žmogus. Tai pasaulyje pakė-

lė ne tik N. Chruščiovo, bet ir SSRS prestižą. Šiek tiek atsižvelgiant į „geležinės uždangos“ plyšiai, kai vienas kitas „sovietinis“ galėjo išvykti pasisvečiuoti į Vakarus.

Nors Stalino represijos buvo pasmerktos, tačiau jų visiškai neatsisakė né pats vadas – 1962 metais N. Chruščiovą įsakymu buvo sušaudytis Novočerkasko darbininkai, surėngę taikią demonstraciją dėl elgetiškų atlyginimų ir darbo jėgos išnaudojimo.

Šlovės spinduliuose, kaip ir kiti, maudėsi ir Nikita Sergejevičius. Jo portretai buvo spausdinami pirmuoju dižinėlių laikraščių puslapiuose, žmonės buvo varomi žiūréti dokumentinių filmų „Mūsų Nikitos Sergejevičius“ ir panašių. Jos palyginti posakiai: „Dabarinių karta gyvens komunizmo salygomis“ ir – „SSRS pavys ir pralenks Ameriką“, buvo pasakojami kaip linksmai anekdotai. Nuo 1963 metų Sovietų sajungoje katastrofiskai smukusi kolektivinių ūkių ekonomika privertė pirkti grūdus iš Amerikos, Australijos, Kanados ir kitų šalių. Pagaliau N. Chruščiovos ekonominės politikos „topas“ – uždrausti kolūkiečiams auginti savo sodybose gyvulius. Paskutinis lašas, ipiltas į žmonių kantrybės taurę, – visur naikinti žaliuosius dobilų, pašarinių kultūrų plotus ir sėti kukurūzus. N. Chruščiovos valdymo metais iškilo Berlyno siena. „Šaltasis“ karas įsiliepsnojo dar labiau.

Atomazga įvyko 1964 metais, kai būsimasis gensekas Leonidas Brežnevės, remiantis KGB, pašalino N. Chruščiovą iš visų postų. Tačiau jokių represijų jam netaikė. Pa-prasčiausiai senukui pasiūlė išeiti į pensiją... Jonas BALNIKAS

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Pranas Petkevičius-Kariūnas

DKA štabo narys, A rinktinės 1-ojo ir 2-ojo bataliono vadas

1944 m. gruodžio–1945 m. sausio mén. Didžiosios Kovos rinktinės sudėtyje buvo suformuoti 5 batalionai, jų veikiantys „Vanagų“ padaliniai ir organizaciniai padaliniai – kuopos ir būriai. Per ši laikotarpį būrių skaičius smarkiai išaušo. Jų augimui pagrindinj dėmesj skyrė rinktinės vadas Žalias Velnias. Paties Žalio Velnio ataskaitą duomenimis, 1944 m. rugpjūčio 2-gruodžio 19 dienomis jo tiesiogiai vadovaujamus būrius papildė 157 kovotojai. Tokia struktūra liko ir po reorganizavimo į LLA 5-ąją apylinkę. Jiems vadovavo J. Norkus-Kerštės, E. Kavaljauskas-Klajūnas, Z. Kacevičius-Genijus. Nuo 1945 m. sausio 26 d. batalionu vadais paskirti K. Surmilavičius-Kleveliškis ir P. Petkevičius-Kariūnas. Išimt sudegė 5-asis batalionas, veikės Vievio valsč. Pirmomis 1945 m. sausio dienomis susibūrė 45 partizanai, vadu pa-skirtas vyr. leitenantas Jonas Markulis-Vaiduoklis. Po nesėkmės Balceriškių k. išsisklaidė. Jau vasario pradžioje J. Markulis buvo pa-skirtas LLA 5-osios apylinkės štabo viršininku ir persikelė į Deltuvą, o iš ten į Čiobiškį. Vievio valsč. partizanai buvo priskirti 3-iajam Žiežmarių batalionui.

Bataliono vadas Pranas Petkevičius-Kariūnas šiemet būtų šventės devyniasdešimtmetį. Gimė 1918 m. Būdos k., Kaišiadorių valsč. 1939 m. kaimo pavadinimas buvo pa-keistas ir tapo Klevais, tačiau dažniausiai vadinamas Klevų Būda. Pokaryje kaimė buvo 15 sodybų, 60 gyventojų. Mykolas, g. 1872 m., ir Katrė Petkevičienė-Ambrazevičiutė, g. 1875 m., be Prano augino dar tris sūnus: Petrą, g. 1898 m., Bernardą, g. 1901 m., ir Kazimierą, g. 1904 m. Šeimoje gyveno ne-tekėjusi Mykolo sesuo Katrė Petkevičiutė, g. 1870 m., Kazio žmona Juzefa, g. 1907 m., bei du jos vaikai – Kazys, g. 1933 m., ir Pranas, g. 1943 m. Ši didelė šeima turėjo 7 ha žemės, sklypas rėmėsi į Kaišiadorių-Jonavos geležinkelį.

Petras ir Bernardas buvo Lietuvos kariuomenės sava-noriai, todėl atitarnavę gavo žemės Šilasėdų k. (dabar – Jonavos r.) Kazimieras ir Pranas gyveno su tėvais. Pranukas, būsimasis partizanų vadas

Kariūnas, baigė Aitekonijų pradžios mokyklą, paaugės buvo atiduotas mokyti siuvėju pas Alionį į Aitekonis. Bandė pelnytis duoną iš siuvimo amato. 1937 m. savanoriu iš-ėjo tarnauti į Lietuvos kariuomenę. Tarnauti pateko į 5-ąjį pėstininkų pulką Šančiuose, Kaune. Baigės puskarininkij mokyklą, išsitarnavo vyresniojo puskarininkio laipsnį. Visas kaimas didžiavosi vyru šaunia uniforma ir asmeniniu ginklu, kai šis atostogaudavo namuose.

Pirmosios sovietinės okupacijos metais Pranas iš kariuomenės buvo atleistas, nes sovietai nepasitikėjo savanoriais. Grįžo į tėvo ūkyje, Livintų stotelėje dirbo iešmininku. Su žmona Juzefu tada augino du sūnus – Kazį bei Praną.

1941 m. pabaigoje Pranas pradėjo dirbtį Kaišiadorių komendantūroje. Čia susipažino su Jonu Misiūnu, būsimuoju partizanų vadu ir organizatoriumi. Vėliau vokiečiai ji buvo mobilizavę į savo armiją, tarnavo Baltijos divizijoje, tris kartus sužeistas. Traukiantis vokiečiams iš Lietuvos, su ginklais dezertyravo.

Žinoma, kad jis iki tol buvo LLA Vilniaus apygardos nariu. Gyveno svetima pavarde. Nuo tada pradėjo ieškoti bendraminčių Livintų, Aitekonijų, Palomenės apylinkėse. Vieno sovietinių kareivių patikrimimo metu pateko į okupantų rankas. Aprengtas sovietų armijos kareivio uniforma kaip Juozas Putinas pradėjo tarnauti Pabradės poligone. Tik kovoti kito okupanto kariuomenėje nenorėjo – po mėnesio apmokymų vežant kareivius į Baltarusiją, pabėgo. Grįžo į Klevų Būdą ir savo apylinkėse organizavo partizanų būrij, kuriame buvo iki 70 partizanų. Artimai bendravo su Žaliu Veliu. Asmeniškai įpažinojo. Buvo reiklus, siekė kareiviškos drausmės. Paskirtas DKA štabo nariu, iš pradžių A rinktinės 1-ojo, ovilių 2-ojo bataliono vadu.

1944 m. pabaigoje Klevų Būdos kaimė buvo dislokuita sovietų armijos kuopa, kirtusi mišką ir arklias vežusi į Livintus. Iš ten krovė į vago-

nus. Prano téviškėje apsistojoj kuo pos vadas, sodyba buvo stropiai saugoma. Tačiau vai-kinassugebėjo aplankyt i tėvus. Persirengdavo prasčioko draubžiai, apsimesdavo elgeta, invalidu. Sako, kai pasirodydavo taseleteta, tēvassu širdiesvirpuli glostė jo rankas...

Brolis Kazimieras, ūkininkavęs tévo ūkyje, Livintų stotelėje dirbo iešmininku. Su žmona Juzefu tada augino du sūnus – Kazį bei Praną.

1945 m. birželio 28 d. 9 val. ryto prie Kariūno tėvų sodybos sustojo šarvuotas traukinys. Iš jo pasipylė kareiviai ir apsupo sodybą. Kazimieras Petkevičius po budėjimo išsėjosi. Kareiviai kruopščiai darė kratą, prie sienos pastatė tėvus, broli. Mažasis Pranukas (brolio sūnus) gulėjo lovytėje, nes jam buvo tik du metukai, jo kūnelis buvo žaizdotas. Jis nesavu balsu rėkė iš baimės ir skausmo. Motinos prie vaiko neprileido. Kratė, ieškojo brolio bunkerio, ginklų ir nuolat klausė: „Gde vaš bandit?“, tačiau nieko nerado. Tada visiems liepė rengtis. Tėvą, broli Kazimierą, brolienę Juzę Petkevičienę išsivedė iki gelezinkelio Kaišiadorys-Jonava ir šarvuociu traukiniu nuvežė į Kaišiadoris. Nieko su savimi pasiūmsti neleido: nei drabužių, nei duonos kąsneilio. Liko tik vaikai, močiutė ir tévo sesuo Marijona (abi senutesper 70 metų amžiaus) bei du brolio Kazimiero vaikai. Tardė Kaišiadoryse, Vilniuje. Kazimierą kankinant buvo išmušti 5 dantys, vėliau jis su žmona nuteisti ir išvežti į lagerius. Senelį Mykolą iš Lukiskių paleido namo.

1945 m. birželio 17–osios ryta vėl atvažiavo kareivų mašina, lydima dviejų talkinukų – stribų iš Lomenių k., vėl ieškojo Kariūno bunkerio, šaudyti prie sienos statė senutes ir vaikus. Vėliau liepė rengtis. Vienas kareivukas ukrainietis patarė dėtis kuo daugiau drabužių ir maisto, nes žinojo, kokius pragarus šiemis nekaltiems žmonėms ruošė okupantas. Tuo metu pas Petkevičius buvo atvažiavusi giminaitė Bronė Petkevičiutė iš Narvydiškių k. Išsivežė ir ją, bet vėliau paleido. Kaišiadoryse susodino į gyvulinis vagonus. Išvežė į Permis srities Kudymkaro r. Vizijaus gyv. miško ruošos dar-

bams senutes Petkevičienę Kotrynā, g. 1885 m., bei Mariją Petkevičiutę, g. 1890 m., ir mažamečiusvaikus. Moterys buvo beraštės, nemokėjo rusikai. Abi mirė trempyte. Tremiant šeimą į Jeniseisko r. Lesozavodo gyv., Kazimierui buvo dyviliai, Pranui – tik dveji metai.

Kariūnai ši žinia pasiekė birželio 30-ąją. Jis sukrėtė okupantu žaurumas. Partizano Prano Jaromsko-Perkūno teigimu, Kariūnas, tada būdamas 2-ojo bataliono vadu, paraše NKVD Kaišiadorių garnizonu viršininkui Bološevui laišką, primindamas, kad kovoti reikia garbingai mūšio lauke, o ne su niekuo nekaltais jo tėvais, giminėmis ir mažamečiais vaikais. Deja, po šio įvykio enkavēdistų siautėjimai tik pagausėjo...

Tėvai iš Lukiskių kalėjimo paleido 1945 m. spalio pabaigoje. Urale mirė teta Marijona, lygiai po metų mirė Kariūno motina, išbadėjusi, išsikaninus. Po mėnesio, 1945 m. lapkričio 19 d., mūšyje Livintuose žuvo ir pats Pranas Petkevičius-Kariūnas, DKA A rinktinės 2-ojo bataliono vadus. Tada į Livintų apylinkes buvo užklydės Žalias Velnias su apsaugos būriu, tačiau greitai iškeliaavo. Apie tai pranešė informatorius, tad apylinkes užplūdo baudėjai.

Kariūno kūnas buvo išniekintas Kaišiadoryse, prie pie-ninės. Tačiau konkretios vietas iki šiol niekas nežino. Jau Atgimimo metais apie tai bandėme klausinėti buvusių stribų, tačiau jie buvo „pradarė“ atminti... Yra duomenų, kad 1945 m. rudenį Kariūnas buvo vienas iš dviejų kandidatų į A rinktinės vado pareigas, bet jo žūtis neleido Žaliams Velnui šio sumanymo igvendinti.

Kaimo, kuriame gimė ir užaugo Pranas, jau nebéra. Petkevičių sodybą sunaikino jau tada, kai šeimininkai buvo išremti į Rytus. Šeima ir giminės išniekinti, paguldė savo kaulus Sibiro toliuose. Lesosibirsko kalvelėje guli brolis Kazimieras su broliene Juze, Palomenės kapinėse ilisis brolis Bernardas, miręs 1988 m. kovą, tik pusmečio nesulaukęs iki Sajūdžio giminimo. Gyvieji į Lietuvą sugrįžo 1957 m. Kazimiero sūnus, irgi Kazys, apraše savo šeimos tragediją ir nuoširdžiai rūpinasi Kariūno atminimo jamžinimu.

Bet kurgi tavo kauleliai, kary Pranai Petkevičiai, kur auga ta pušelė, budinti prie tavęs kiekvieną dieną?

Nutilusio mūšio aidas

Antrojo pasaulinio karo veiksmai ritosi į Vakarus. Lietuvą antrą kartą okupavo bolševikų kariuomenė. Tuoj pat buvo paskelbtas vyrų mobilizacija. Vyrai į okupantu kariuomenę néjo: slapstési, organizavo būrius, telkési miškuose. Okupantas miškus „šukavo“, gaudė vyrus ir siuntė į frontą. Ne išimtis buvo ir Panevėžio rajonas. Gausi okupacine kariuomenė didelį vyrų būrį apsupo Ažagų-Eimuntiškio miškuose, įvyko kautynės. Jėgos buvo nelygios, daug vyrų žuvo. Tai įvyko 1945 m. kovo 27 dieną. Žuvusieji tą dieną kasmet pagerbiami.

Kovo 27-osios šaltoką ir giedrą pavakarę aplankiau kapines, esančias Panevėžio rajone, Dragonių kaime. Jau iš tolo prie kapinių pamatėme mašinas ir besidarbujančius žmones – kaimynus, gyvenančius tame pačiam Dragonių kaime: Antaną Jušką, Valeriją Šliogerienę, Vitaliją Jakucionienę su mažamete vaikais Gabriele Jutkaite, Janę Stakenienę, Oną Paltarokienę. Kampus pasiženitusiai globoja ir tvarko Birutė Rimienė iš Panevėžio. Talkininkai nugarė seną žolę, nurinko medžių šakas. Kampus papuošė gėlėmis, uždegė žvakucių, viisi už žuvusiuosius sukalbėjo malda „Viešpaties Angelas“.

Kaimynai visa tai atliko niekieno neraginami, nes kiekvieno pareiga sutvarkyti žuvusių didvyrių kampus. Tai – gražus paproty. Mūsų vyrų auka – žūtis už Tėvynę – neužmiršta. Si auka gyva mūsų darbuose, kasdieniamame gyvenime, nes žuvusieji paaukojo brangiausią turtą – gyvybę. Jie aukojo, kad mes šiandien būtume laisvi. Esame visiems, žinomiems ir nežinomiems žmonėms, labai dekingi už kapų tvarkymą Lietuvoje ir sveitimose valstybėse.

Šv. Trejybės bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už žuvusiuosius prieš 63 metus. Pamokslo metu paminėta, kad šiose kapinėse palaidota 90 vyrų. Po pamaldų tikintieji, bendruomenės nariai susirinko prie paminklo tremtiniams, pastatyto šalia bažnyčios, pagiedojo giesmių, atliko partizanų dainų. Vėliau visi buvome pakvesti pas renginio organizatorę Valeriją Šliogerienę puodelio arbatos. Esame nuoširdžiai dekingi ir sužavęti šeimininkės nuoširdumu bei talkininkų darbštumu.

**Petras ČARNA,
Petras ŽILĖNAS**

(atkelta iš 2 psl.)

Artimieji pristatydavo jam maisto, bet jis atsisakė: "Mais to man neneškite. Jei kitiems užtenka, užteks ir man. Kitaip mane įtars esant šnipu." Iš ka lėjimo grįžo sublogės, nes maistas buvo prastas.

Vokiečių okupacijos metais Juozas slapstėsi namuose. Matėsi, kad vokiečiai karą pralaimės. Juozo pradėjo ieškoti raudonieji partizanai. 1944 m. liepos mėn. Juozas Krištaponis išėjo iš namų. Mama verkdavo nežinodama, kur jossūnus, kodėl nebėgo į užsienį.

Grįžtant sovietams daug jaunimo ėjo į mišką pas kari ninką Juozą Krištaponį. Bet jis jiems sakydavo: "Nereikia, eikite namo. Jeigu reikės, jūs mums padėsite". Pasiliuko tie, kuriems grėsė tarnyba sovi etė armijoje ir kurie tikėjosi būsių suimiti. Juozas Krištaponis užmezgė ryšius su kitais partizanais. Kartu su jais bu vo lakūnas. Kartą išsiuntė jį į Vokietiją pargabentį ginklų, tačiau juos skraidinęs léktuvą nusileido ne nuro dytoje vietoje. Tuomet so vietai pradėjo vyrus gaudyti. Ginklus sukrovė netoli Jen čenkovo namų. Vėliau jo duktė už ginklų laikymą bu vo areštuota.

1944 m. liepos mén. miške, už Léno kapinių, įvyko partizanų saskrydis. Buvo susirinkę apie 200 partizanų. Saskrydžio metu įkurta Vyčio apygarda, vadu išrinktas Juozas

Krištaponis. Partizanai aptarė veiklą, struktūrą, priėmė priesaiką. Buvo nutarta slaps tytis nedideliais būreliais, jau niems partizanams – slėptis savo namuose. Kai kam iš jų davė ginklų. Tai buvo slapta pogrindinė Lietuvos kariuomenė.

Juozas Krištaponis buvo stotinges ir labai gražus, tikras Lietuvos patriotas. Su prasdamas, kad kito kelio nėra, jis pasišventė kovai, buvo geras organizatorius, turėjo iškalbą. Kai vokiečių okupantai norėjo sudeginti pamiskės sodybas, nes miške buvo raudonujų partizanų, J.Krištaponis paprašė vokiečių generolo nedeginti. Vokiečiai vėliau jam siūlė trauktis kartu su jais. Bet J.Krištaponis atsakė: "Esu čia reikalingas, nes pasipriesinimui reikia karininkų." Ryšius su užsieniu partizanai palaikė per J.Krištaponį.

1945 m. sausio 12-osios naktį būrio stovyklą apsupo sovietų kariuomenė. J.Krištaponis tuo metu sirgo plaučių uždegimui ir gydési Léne, slėptuvėje pas Jasiukoni. Tą naktį pas jį atėjo trys partizanai ir aptarinėjo kažką svarbaus. Nors tuo metu J.Krištaponis dar turėjo temperatūros, bet išėjo su jais.

Partizanus apsupo apie 3 val. nakties. Susišaudymas truko apie 15 minučių, spro

Pirmasis Vyčio apygardos partizanų vadas kpt. Juozas Krištaponis

ginėjo granatos. Pavieniai šūviai dar girdėjos iki vidurdienio. Partizanai buvo apsupti keliais žiedais, atvyko nemazai kariškių. Tuomet buvo apie 40 partizanų, jie turėjo 10–15 kulkosvaidžių, granatų, aplink bunkerį buvo apkasai. Mūšio metu žuvo 18 partizanų, kitiems pavyko prasiveržti. Sovietų kareivų žuvo apie 200. Juozas Krištaponis buvo nukautas už dviejų metrų nuo bunkerio angos. Jis dar suspėjo paprašyti: "Vyrai, nepasiduokite!" J.Krištaponio kūną ir sunkiai sužeistą jo brolių kareivai įmetė į mašiną ir išvežė. Kitų partizanų palaikus sukravę į krūvą, užpylė degalais

ir padegė. Užsidegė durpės, tose vietose degusios metus. Vietinis jaunimas susiorganizavo ir naktį palaidojo žuvusiuosius Léno kapinėse.

Po J.Krištaponio žūties so vietai mēgino sudeginti tévu namus, išskarto sodą, sudegino bičių avilius. J.Krištaponio tévai ir broliai buvo pavyzdingi, darbštūs ūkininkai. J.Krištaponio motina buvo Lietuvos prezidento A.Smetonos sesuo – Morta Smetonaitė-Krištaponienė. Tėvas Jonas Krištaponis, gimęs 1856 m., buvo raštingas žmogus, mėgo dailę, medžio drožybos darbus. Jis spaudos draudimo metais gabendavo knygas iš Karaliaučiaus į Ustronę. Kartą pastebėjo, jog caro žandarų sekamas. Gerai žinojo vietas, kur negilu, tad perbrido upę ir jo nesugavo. Pavasarį platindavo knygas, vasarą dirbdavo ūkio darbus, žiemomis metu kaldo roges, pats statėsi namus. Tėvas vaikams pasakodavo apie savo vaikystę, sekdamo pasakas ir pamokydavo: "Vaikai, eikite teisingu keliu, ir viskas bus gerai." Kai Juozas Krištaponis išėjo partizanauti, atvažiavę enkavedistai areštavo vyriausią brolių Antaną, tardę, reikalavo, kad pasakyti, kuryra Juozas, grasino visą šeimą išvežti į Sibirą. Tada brolis Antanas pasiraše bendradarbiauti su saugumiečiais, galvodamas,

kad grįš ir išeis į mišką. Pėsčias parėjo iš Ukmergės, pasikinkė arklį ir pasakė: "Dėikitės daiktus ir važiuokit iš namų." Šeima išvažiavo pas eigulį Bilevičių, slapstési bunkeriuose. Antanas išėjo pas broli Juozą į jo būrį. Tėvai ir seserys slapstési nuo 1944 m. rugsėjo 14 d. iki spalio vidurio. Tėvui tada buvo 88 metai. Bunkeryje jam truko oro. Po dviejų savaičių Jonas Krištaponis mirė. Laikinai jį palaidojo miške. Vėliau Léno žmonės, partizanų ryšininkai palaidojo Léno kapinėse. 1945 m. sausį vykusiu mūšiu metu žuvusius partizanus palaidojo šalia J.Krištaponio tévo. Tačiau iki šiol nežinoma, kur užkasti kariuinko Juozo Krištaponio palaikai.

Vyriausias Juozo brolis Antanas mūšio metu buvo sunkiai sužeistas, mirė kalėjime. Sesuo Veronika areštuo ta ir nuteista 10 metų lagerio. Motina ir kita sesuo su trimis mažamečiais vaikais slapstėsi pas svetimus žmones. Verpama, megzdamas užsidirbo duonos kąsnį. Padėjo geri žmonės – Kristina Pranienė, Simonas Čeponis ir kiti. Bro lis Simonas, išigiję dokumentus svetima pavarde, apie 10 metų slapstési. Abiejų brolių žmonos su vaikais buvo išvežtos į Sibirą.

Audronė ASTRAUSKAITĖ

Dėl dviejų procentų gyventojų pajamų pajamų mokesčio paramos

Rekomenduojame, kad gyventojai, pildydami prašymus pervaesti iki 2 procentų pajamų mokesčio sumos Lietuvos vienetams, pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą turintiems teisę gauti paramą (forma FR0512), ir norėdami skirti paramą filialui, 10 laukelyje turėtų nurodyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos kodą (kodas 300032645), o 15 laukelyje įrašyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos filialo* atskiskaitosios sąskaitos numerį (FR0512 formos pildymo taisyklės). Atlirkus skaičiavimą pagal pateiktus prašymus paskaičiuota suma bus pervaesta į pagrindinės įmonės sąskaitą, tačiau kreipiantis į VMI galima bus išrašyti pažymą apie sumų pervedimą pagal prašymuose nurodytas sąskaitas.

* - kiekvienas, norintis paremti, 15 laukelyje įrašo savo filialo atskiskaitosios sąskaitos numerį, kurį galima sužinoti tik savo filialo būstinėje.

F 0 5 1 2		0 1
Lietuvos Respublikos Banko formularius		
Išduotas 2000 m. liepos 18 dalymu Nr. V-45		
PRAŠYMAS PERVESTI IKI 2 PROCENTŲ PAJAMŲ MOKESČIO SUMOS LIETUVOS VIENETAMS, PAGAL LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMU TURINTIEMS TEISĘ GAUTI PARAMĄ		
1. Filialas	2. Norėti būti Lietuvos gyventoju arba	3. Norėti būti gyventoju išsakytuose
4. Filialas	5. Bendroje filialeje esantiems	
6. Užsakovės	7. Filialo data:	
8. Filialo	9. Filialo	
10. Filialo gavimo iki 1992 m. kainos	11. Paramos gavimo pajamų imas	
12. Filialo adresas	13. Filialo pajamų imas	
14. Filialo pajamų imas	15. Atskiskaitosios sąjungos numeris	
16. Filialo pajamų imas	17. Filialo pajamų imas	
18. Filialo pajamų imas	19. Filialo pajamų imas	
20. Filialo pajamų imas	21. Filialo pajamų imas	
22. Filialo pajamų imas	23. Filialo pajamų imas	
24. Filialo pajamų imas	25. Filialo pajamų imas	
26. Filialo pajamų imas	27. Filialo pajamų imas	
28. Filialo pajamų imas	29. Filialo pajamų imas	
30. Filialo pajamų imas	31. Filialo pajamų imas	
32. Filialo pajamų imas	33. Filialo pajamų imas	
34. Filialo pajamų imas	35. Filialo pajamų imas	
36. Filialo pajamų imas	37. Filialo pajamų imas	
38. Filialo pajamų imas	39. Filialo pajamų imas	
40. Filialo pajamų imas	41. Filialo pajamų imas	
42. Filialo pajamų imas	43. Filialo pajamų imas	
44. Filialo pajamų imas	45. Filialo pajamų imas	
46. Filialo pajamų imas	47. Filialo pajamų imas	
48. Filialo pajamų imas	49. Filialo pajamų imas	
50. Filialo pajamų imas	51. Filialo pajamų imas	
52. Filialo pajamų imas	53. Filialo pajamų imas	
54. Filialo pajamų imas	55. Filialo pajamų imas	
56. Filialo pajamų imas	57. Filialo pajamų imas	
58. Filialo pajamų imas	59. Filialo pajamų imas	
60. Filialo pajamų imas	61. Filialo pajamų imas	
62. Filialo pajamų imas	63. Filialo pajamų imas	
64. Filialo pajamų imas	65. Filialo pajamų imas	
66. Filialo pajamų imas	67. Filialo pajamų imas	
68. Filialo pajamų imas	69. Filialo pajamų imas	
70. Filialo pajamų imas	71. Filialo pajamų imas	
72. Filialo pajamų imas	73. Filialo pajamų imas	
74. Filialo pajamų imas	75. Filialo pajamų imas	
76. Filialo pajamų imas	77. Filialo pajamų imas	
78. Filialo pajamų imas	79. Filialo pajamų imas	
80. Filialo pajamų imas	81. Filialo pajamų imas	
82. Filialo pajamų imas	83. Filialo pajamų imas	
84. Filialo pajamų imas	85. Filialo pajamų imas	
86. Filialo pajamų imas	87. Filialo pajamų imas	
88. Filialo pajamų imas	89. Filialo pajamų imas	
90. Filialo pajamų imas	91. Filialo pajamų imas	
92. Filialo pajamų imas	93. Filialo pajamų imas	
94. Filialo pajamų imas	95. Filialo pajamų imas	
96. Filialo pajamų imas	97. Filialo pajamų imas	
98. Filialo pajamų imas	99. Filialo pajamų imas	
100. Filialo pajamų imas	101. Filialo pajamų imas	
102. Filialo pajamų imas	103. Filialo pajamų imas	
104. Filialo pajamų imas	105. Filialo pajamų imas	
106. Filialo pajamų imas	107. Filialo pajamų imas	
108. Filialo pajamų imas	109. Filialo pajamų imas	
110. Filialo pajamų imas	111. Filialo pajamų imas	
112. Filialo pajamų imas	113. Filialo pajamų imas	
114. Filialo pajamų imas	115. Filialo pajamų imas	
116. Filialo pajamų imas	117. Filialo pajamų imas	
118. Filialo pajamų imas	119. Filialo pajamų imas	
120. Filialo pajamų imas	121. Filialo pajamų imas	
122. Filialo pajamų imas	123. Filialo pajamų imas	
124. Filialo pajamų imas	125. Filialo pajamų imas	
126. Filialo pajamų imas	127. Filialo pajamų imas	
128. Filialo pajamų imas	129. Filialo pajamų imas	
130. Filialo pajamų imas	131. Filialo pajamų imas	
132. Filialo pajamų imas	133. Filialo pajamų imas	
134. Filialo pajamų imas	135. Filialo pajamų imas	
136. Filialo pajamų imas	137. Filialo pajamų imas	
138. Filialo pajamų imas	139. Filialo pajamų imas	
140. Filialo pajamų imas	141. Filialo pajamų imas	
142. Filialo pajamų imas	143. Filialo pajamų imas	
144. Filialo pajamų imas	145. Filialo pajamų imas	
146. Filialo pajamų imas	147. Filialo pajamų imas	
148. Filialo pajamų imas	149. Filialo pajamų imas	
150. Filialo pajamų imas	151. Filialo pajamų imas	
152. Filialo pajamų imas	153. Filialo pajamų imas	
154. Filialo pajamų imas	155. Filialo pajamų imas	
156. Filialo pajamų imas	157. Filialo pajamų imas	
158. Filialo pajamų imas	159. Filialo pajamų imas	
160. Filialo pajamų imas	161. Filialo pajamų imas	
162. Filialo pajamų imas	163. Filialo pajamų imas	
164. Filialo pajamų imas	165. Filialo pajamų imas	
166. Filialo pajamų imas	167. Filialo pajamų imas	
168. Filialo pajamų imas	169. Filialo pajamų imas	
170. Filialo pajamų imas	171. Filialo pajamų imas	
172. Filialo pajamų imas	173. Filialo pajamų imas	
174. Filialo pajamų imas	175. Filialo pajamų imas	
176. Filialo pajamų imas	177. Filialo pajamų imas	
178. Filialo pajamų imas	179. Filialo pajamų imas	
180. Filialo pajamų imas	181. Filialo pajamų imas	
182. Filialo pajamų imas	183. Filialo pajamų imas	
184. Filialo pajamų imas	185. Filialo pajamų imas	
186. Filialo pajamų imas	187. Filialo pajamų imas	
188. Filialo pajamų imas	189. Filialo pajamų imas	
190. Filialo pajamų imas	191. Filialo pajamų imas	
192. Filialo pajamų imas	193. Filialo pajamų imas	
194. Filialo pajamų imas	195. Filialo pajamų imas	
196. Filialo pajamų imas	197. Filialo pajamų imas	
198. Filialo pajamų imas	199. Filialo pajamų imas	
200. Filialo pajamų imas	201. Filialo pajamų imas	
202. Filialo pajamų imas	203. Filialo pajamų imas	
204. Filialo pajamų imas	205. Filialo pajamų imas	
206. Filialo pajamų imas	207. Filialo pajamų imas	
208. Filialo pajamų imas	209. Filialo pajamų imas	

Užmiršti tremties puslapiai

Tėsinys.
Pradžia Nr. 9 (791)

Jeigu ne karo mėsmalė...

„Kas keičia valstybių ir tautų likimą, priverčia braižyti naujus politinius pasaulio žemėlapius? Labai dažnai taip atsitinka dėl karų, bet toli gražu ne visi konfliktai ir nesusitarimai išsprendžiami kautynių laukose. Ne mažiau lemia ir valstybių vadovų, diplomatų derybos, jų pozicija, apsukrumas, atkaklumas, jų sugebėjimas pasinaudoti kruvinu mūšiu rezultatais,“ – sakė politologas Jonas Rudošas, kalbėdamas apie trijų di-

Kaip tvirtina žinomas JAV diplomatas J. Kenanas, SSRS valdžia atrodė protingesnė nei Vokietijos. Antra, aplinkybės vertė Vakarus sudaryti sajungą su vienu priešu, kad įveiktų kitą, svarbesnį ir pavojingesnį. Taip gimė ta gana keista koalicija – santuoka ne iš meilės, o iš bėdos. Kartu atsirado reikalas didžiųjų šalių, sajungininkų, lyderiams susitikti, kartu aptarti ne tik karo eiga, bet ir planus, kaip pasaulis gyvens po karo, nes koalicijos jégų pergalė jau nebekėlė abejonių.

Pirmosios milžinų derybos įvyko Teherane 1943 metų

daugiausiai kritiškų istorikų ir politikų vertinimų. Ši konferencija kartais vadinama J. Stalino, kaip politiko, apogėjumi ir net „naujuoju Mincchenu“, kuriam Vakarų lyderiai kapituliavo prieš SSRS diktatorių.

Bet yra ir kitokių nuomonių. Visų pirma reikia įvertinti sąlygas, kuriomis konferencija vyko. Raudonoji armija sparčiai žygavo į Vakarus, triuškindama vermahtą ir artėdama prie Berlyno, o sąjungininkų kariniai laimėjimai buvo kuklūs, jų divizijos vos išvengė katastrofos Ardēnuose. Antra, tada niekas ne-

Midas URBONAVIČIUS

Medvilnės plantacijų belaisviai

džiujų valstybių vadovų sprendimus svarstant pasaulio likimą po Antrojo pasaulinio karo. Tą patvirtina ir Antrojo pasaulinio karo įvykiai, vadinosios antihitlerinės koalicijos – TSRS, JAV ir Didžiosios Britanijos – kovos prieš nacių valdomą Vokietiją istorija, kuri iš esmės baigėsi Potsdame, Berlyno priemiestyje.

Kaip galėjo susivienyti bendrai kovai JAV, Didžioji Britanija su Josifo Stalino valdoma SSRS? Juk taikos metais tarp šių šalių niekada nebuvė nei draugiškų santykių, nei tarpusavio pasitikėjimo. Tiesa, karo išvakarėse buė tam tikrų pastangų užkirsti kelią Adolfo Hitlerio agresijai bendromis SSRS, Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos jėgomis, bet iš to nieko neišejo.

Tik 1941 metų vasarą prasidėjės SSRS ir Vokietijos karas privertė daugelį pasaulio galiūnų iš pagrindų pakeisti savo pozicijas. Lengviausia tą buvo padaryti J. Stalinui, kurio armija iš karto patyrė bausius pralaimėjimus, ir jam verkiant reikėjo sajungininkų. Vakarų šalims apsispręsti buvo sunkiau. A. Hitleris iš sajungininkus labai stengėsi prisivilioti anglus, net pripažino, kad jų rasiniai duomenys yra geri. Be to, SSRS parama kėlė rimtų moralinių problemų Vakarams, nes daugelyje Europos šalių žmonės J. Stalino bijojo labiau nei A. Hitlerio.

Vakarų pasirinkimą J. Stalino naudai labiausiai lėmė dvi praktiškos aplinkybės.

Vokietijos pasidalijimas 1945 m.

lapkričio 28–gruodžio 1 dienomis, dalyvaujant diplomatom, generalinių štabų atstovams. Čia J. Stalinas pirmą kartą susitiko su Vakarų lyderiais ir turėjo gerą progą pažinti jų galvoseną, taktikos silpnybes, sužinoti jų poziciją dėl pokario problemų, kad pasirengtų Jaltos ir Potsdamo konferencijoms. Jam šiek tiek padėjo viena palanki aplinkybė: kadangi buvo sužinota apie vokiečių rengiamą pasiekimą prieš koalicijos vadovus, Franklinui Ruzveltui teko apsigyventi SSRS ambasados patalpose, o ten jau buvo įrengta slapta pasiklausymo aparatūra, prižiūrima paties Lavrentijaus Berijos sūnus Sergo.

Teherane buvo pažymėtos svarbiausių būsimų sprendimų dėl Vokietijos ateities, Lenkijos sienų, Klaipėdos bei Karaliaučiaus ir kitos gairės. Vėliau tuos sprendimus bėlio tikslinti ir tvirtinti. Tai įvyko jau 1945 metų vasarą Jaltos konferencijoje, sulaukusioje

galėjo žinoti, kaip seksis nugalėti Japoniją, kuri gindama nedideles salas Ramiajame vandenyne, pademonstravofanatišką pasipriėšinimą. Todėl daug vilčių Vakarai siejo su SSRS pagalba Japonijai įveikti. Pagaliau ir J. Stalinas darė nuolaidą Vokietijosvaldymo ir JTO sudarymo klausimais.

Tiesa, konferencijoje paskelbta Deklaracija apie išvaduotą Europą, koalicijos vadovų pažadai pavergtoms tautoms atkurti jų suverenias teises – „sukurti tarptautinę tvarką, paremtą teisės principais, tarnaujančią taikai, sau-gumui, laisvei ir žmonijos gerovei“, taip ir liko popieriuje...

A. Hitleris Lietuvai, kaip ir kitiems užgrobties kraštams, nepriklausomybės net nežadėjo. Vakarų lyderiai elgesi, tiksliau, kalbėjo šiek tiek kitaip. Jie garsiai deklaravo, kad visi kraštai, netekė laisvės ir nepriklausomybės, karui pasibaigus ją atkurs, galės patys pasirinkti valdymo formą.

(Bus daugiau)

ILSÉKITES RAMYBĖJE

Antanas Tolenis
1926–2008

Gimė Telšių r. Sendvarių k. buvusio Lietuvos karininko, ūkininko šeimoje, auginusioje 6 vaikus. 1945 m. areštuotas ir nuteistas. Kalėjo Komijoje, Vorkutos lageriuose. 1956 m. paleistas, tačiau 1957 m. vėl areštuotas. Kalėjo ten pat iki 1960 m., dirbo anglies kasyklose. I Lietuvą grįžo 1967 m.

Palaidotas Druskininkų Ratnyčios kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir artimuosius.

LPKTS Druskininkų filialas

Stasė Vilimaitė
1920–2008

Gimė Drulėnų k., Kupiškio valsč., ūkininkų šeimoje, auginusioje tris dukteris. 1949 m. su tėvais buvo ištremta į Irkutsko sr. Tuluno r. Gadalejų k. Dirbo kolūkyje. Tremtyje palaidojo tėvą. 1956 m. su motina grįžo į Lietuvą, įsikūrė Panevėžyje. Buvo aktyvi LPKTS narė.

Palaidota Kupiškio kapinėse.

Grupė bendraminčių

Elvyra Vaitiekunaitė
1935–2007

Gimė Panevėžio aps. Viešintų valsč. Papilišių vnk. ūkininkų šeimoje. 1948 m. visa šeima, išskyrus tėvą, kuris 1946 m. buvo areštuotas, ištremta į Krasnojarsko kr. Mansko r. Dirbo miško kirtimo darbus. I Lietuvą grįžo 1959 m. Grįžusi mokėsi Anykščių vakarinėje vidurinėje mokykloje, vėliau Vilniaus pramonės technikume. Dirbo Anykščių vyno gamykloje technologe.

Palaidota Anykščių r. Užunevėžio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame broli ir seseris.

LPKTS Anykščių filialas

Veronika Namikaitė-Vilėniškienė-Čarneckienė
1919–2008

Gimė Smolenske, mokytojo šeimoje. 1941 m. su vyru gydytoju Jurgiu Vilėniškiu ir dvieju mažamečiais vaikais buvo ištremti į Altajaus kr. 1942 m. vyras buvo sušaudytas Kraslage. Mažasis sūnus netrukus mirė. 1942 m. sekė tolesnė tremtis prie Laptevų jūros. 1953 m. ištėkėjo už tremtinio Algirdo Čarneckio. 1959 m. grįžo į Lietuvą. Iki pensijos dirbo Kauno klinikinėje ligoninėje. Veronika džiaugėsi atkurtą Lietuvos nepriklausomybę, prisidėjo prie Petrašiūnų memorialo įkūrimo.

Palaidota Kauno Petrašiūnų kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Kauno filialas

Irena Gimbutaitė-Deltuvienė
1959–2008

Gimė tremtyje – Irkutsko sr. Biriusinsko mieste, kur 1949 m. buvo ištremta jos motina. Irenos tėvas tremtyje buvo sušaudytas. Po reabilitacijos 1961 m. ji kartu su motina ir seneliu grįžo į Lietuvą, Ukmergės rajoną. Tačiau giminė neatneše džiaugsmo – praradusi sveikatą tremtyje, 1972 m. mirė motina, palikdama našlaite trylikamę Ireną. Irena mokėsi Ukmergės r. Vidiškių apyl. Bimūnų pradinėje mokykloje, Ukmergės Jono Basanavičiaus vidurinėje mokykloje, Kauno kooperacijos technikumo neakivaizdinėje skyriuje, dirbo Statybos projektavimo biure. Nuo 1993 m. dirbo Ukmergės r. savivaldybės administracijoje, nuo 2005 m. studijavo Kauno technologijos universitete.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį Kristiną, sūnų Deividą, giminės ir artimuosius.

LPKTS Ukmergės filialas

Skelbimai

Balandžio 20 d. (sekmadienį) 17 val. Vilniaus Salomėjos Nėries gimnazijos (Vilniaus g. 32) aktų salėje įvyks **Vilniaus mst. sajūdininkų susirinkimas.**

Balandžio 26 d. (šeštadienį) Kauno igulos karininkų ramovėje įvyks **LLKS partizanų ataskaitinis suvažiavimas. 10 val.** šv. Mišios Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje. **11.30 val.** suvažiavimo pradžia. Malonai kviečiame dalyvauti LLKS narius. Turėkite nario pažymėjimą.

Kviečiame į talką!

Balandžio 26 d. (šeštadienį) 10 val. tvarkysime Ginkūnų kapinėse Tremtinių kapus. Kviečiame aktyviai dalyvauti visų čia palaidotų artimuosius bei užsiemusius vietas kapams. Parūpinsime žyvo ir juodžemio.

Ieškau Utenos apskrities Margio būrio partizanų, pažinojusių **Praną** ir **Antaną JUCIUS**. Skambinti jų giminaietis tel. 8 675 32 169.

Kviečia Kauno miesto muziejus

Kauno miesto muziejus, atkurtas 2005 m., tėsia pirmojo muziejaus Kaune, atidaryto 1897 m. bei vadinto Mokslo ir pramonės muziejaus vardu, pagrindines muziejinės veiklos kryptis.

Šiuo metu Kauno miesto muziejuje veikia ekspozicijos:

„Kaunas laiko ženkluose“. Si ekspozicija atskleidžia Kauno raidą nuo jo ištakų iki sovietų okupacijos. Ekspozicija suskirstyta į atskirus istorijos laikotarpus: „Kaunas nuo ištakų iki 1795 m.“, „Kaunas carų valdžioje“, „Kaunas – Laikeinė sostinė“;

Sakralinio meno ekspozicija. Ekspozicijoje rodomi vertinėliai meno kūriniai, susiję su Kauno miestu ir Kauno arkivyskupijos sakralinio meno paveldu. Dauguma meno objektų yra ypatingos meninės ir istorinės vertės, žavieji savo grožiu ir atlikimo meistriškumu;

„Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ ekspozicija. Joje atskleidžiama „LKB Kronikos“ leidybos ir platinimo istorija, eksponuojami lietuvių ir kitomis kalbomis išleisti Kronikos tomai, supažindinama su Lietuvos partizanų bei pasipriešinimo pogrindžio spauda;

Kardinolo Vincento Sladkevičiaus memorialinis butas – muziejus. Kauno miesto garbės piliečio, Šv. Romos kardinolo Vincento Sladkevičiaus (1920–2000) memorialinis muziejus įkurtas 2001 m. Memorialinėje buto dalyje atkurti trys kardinolo buto kambariai, kuriuose atskleidžiamas kardinolo gyvenimo ir dvasinės veiklos kelias. Eksponuojamos Popiežiaus Jono Pauliaus II bulés, Popiežiaus dovanotas kryžius bei breviriorius, Kardinolo žiedas bei iškilmių drabužiai, apdovanojimai, laiškai, užrašai, maldaknygės, kiti asmeniniai daiktai, nuotraukos.

Iki gegužės Kauno miesto muziejuje veikia paroda „**Kaunas – universitetų miestas. KTU**“.

Lankytųjų laukiame antradieniais–penktadieniais nuo 9 iki 17 val., šeštadieniais nuo 10 iki 16 val., adresu Valančiaus g. 6, Kaune. Grupes prašome registruotis tel. (8 37) 208 220.

Kauno miesto muziejaus Rezistencijos ir tremties skyrius Kaune, Vytauto pr. 46, kviečia aplankytį ekspoziciją, atspindinčią visos Lietuvos ginkluotą rezistenciją, lietuvių gyvenimą tremtyje. Apie mūsų tautos tragediją byloja ir Antano Sadecko dokumentinių nuotraukų iš ekspedicijų į Sibirą paroda „**Negrūžusiems**“.

Rezistencijos ir tremties skyrius priima pavienius lankytujus ir ekskursijas antradieniais–penktadieniais 10–16 val. Teirautis tel. (8 37) 323 179.

Dėmesio!

LKKAS malonių kviečia visus, turinčius dokumentinės ar vaizdinės medžiagos apie Lietuvos kariuomenės karininkus, ypač – apie pokario ginkluotojo pasipriešinimo dalyvius, turinčius karininko laipsnį, prisiėti prie daugiatomės enciklopedijos „Lietuvos kariuomenės karininkai 1918–1953“ rengimo. Rašykite: **Vytautui Zabielskui, Pušų g. 17–4, Vilnius. Tel. (8 5) 272 3828.** Arba Astai Rėklaitytei, Kačanausko g. 18–7, Kaunas. Tel. (8 37) 734 218, 8 652 94 228.

Užjaučiamė

Buvusį politinį kalinį, 1941 m. sukilio dalyvį Alfoną NORVILĮ dėl brolio mirties nuoširdžiai užjaučia **TS Raudondvario grupės nariai**

Nuoširdžiai užjaučiamė buvusią politinę kalinę Salomėją TURIENĘ dėl mylimo sūnaus mirties.

LPKS Kauno skyrius

Dėl sūnaus **Viktoro**

mirties nuoširdžiai užjaučiamė Leoniją ir Povilą OŽALUS.

Mordovijos lagerio sesės

Keliaukime!

Saremos sala, Talinas, Ryga. Gegužės 1–3 d. Kaina – 345 litai.

Lurdas (Šveicarija, Italija, Monakas). **Gegužės 9–21 d., liepos 19–31 d.** Kaina – 1890 litų.

Turizmo agentūra „Titano vartai“, A.Jakšto 9–14, Vilnius. Tel./faksas: (8 5) 212 7579, tel. (8 5) 212 7575, 8 610 15 704; info@titanovartai.lt.

Projektas
„Pažinkime Lietuvą“

Balandžio 5, 20 d. „Ukmergės krašto dvarai“: Veprių, Kalvarijos, Siesikų, Taujėnų, Užugirio ir kt. dvarai. Kaina 45 litai.

Balandžio 12 d. „Suvalkijos dainiai“ – ekskursija skirta 150-osioms V. Kudirkos gimimo bei jo sukurtos Taujinės giesmės 110-osioms metinėms paminėti: Marijampolė, Ožkabaliai, Paežeriai, Vilkaviškis, Kudirkos Naumiestis, Zyplių dvaro ansamblis. Kaina 60 litų.

Moksleiviams – nuolaidos. Grupėms – data sutartinė. Tel. (8-37) 205 482, 8 689 54 571; el.p.r.cepurniene@gmail.com.

Savaitgalio išvyka

Balandžio 26 d. Sudervė, Dūkštų ąžuolynas ir Kernavės piliakalniai. Kaina – 49 litai.

Gegužės 3 d. Vilniaus apylinkių ikikrikščioniškos šventvietės ir aukurai: Vilnius, Čekoniškės, Šilėnai, Verkiai, Sabališkės, Nemencinė. Kaina – 45 litai.

Gegužės 11 d. Burbiškių tulpių šventė: Kryžių kalnas, Šeduva, Raudondvaris, Šiauliai. Kaina – 66 litai.

Turizmo agentūra „Titano vartai“, A.Jakšto 9–14, Vilnius. Tel./faksas (8 5) 212 7579, 212 7575, mob. 8 610 15 704; info@titanovartai.lt.

ILSEKITES RAMYBEJE

Zigmas Bateika

1920–2008

Gimė Šakių r. Žvirgždaičių valsč. ūkininkų šeimoje. Buvo aktyvus partizanų rėmėjas. 1945 m. areštuotas, bet nesant nusikaltimo įrodymų, paleistas. Antrą kartą suimtas 1949 m. Maskvos ypatingojo pasitarimo nuteistas 25 m. 1954 m. Kengyro lageryje aktyviai dalyvavo politinių kalinių sukileme dėl kalinių buities sėlygų pagerinimo. 1956 m. išleistas iš lajerio grįžo į Lietuvą, sukūrė šeimą, gyveno Kaune.

Nuoširdžiai užjaučiamė šeimą ir artimuosius.

LPKS Kauno skyrius

Viktorija Barzdenienė

1923–2008

Gimė Kupikšio r. Salamiesčio mieste. 1951 m., kaip stambūs ūkininkai, su vyru ir keturiais mažamečiais vaikais ištremti į Tomsko sr. Verchneketsko r. Dirbo miško ruošos darbus. Sibire gimė dar vienas vaikelis. 1958 m. grįžo į Lietuvą – Biržų r. Katališkių k. Dirbo kolūkyje. Mirus vyrui persikėlė gyventi į Biržus. Palaidota Katališkių kaimo kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamė dukteris, sūnus ir artimuosius.

LPKTS Biržų filialas

Vincenta Tamulionytė-Skrabulienė

1933–2008

Gimė Varėnos r. Perlojos k. 1948 m. šeima buvo ištremta į Krasnojarsko kr. Taštypo r. Balachtašo k. Dirbo miško ruošos darbus. Į Lietuvą grįžo 1957 m., apsigyveno Druskininkuose. 1961 m. ištekėjo už tremtinio A. Skrabulio, užauginėdu vaikus.

Palaidota Druskininkų Ratnyčios kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamė šeimą ir artimuosius.

LPKTS Druskininkų filialas

Marija Domijonaitienė

1909–2008

Gimė Šakių aps. Barzdų valsč. Žardelėlių k. ūkininkų šeimoje. 1930 m. ištekėjo už Lekėčių gimnazijos direktoriaus. Už pogrindinę veiklą vyras nuteistas 10 metų, kalėjo Krasnojarske. Šeima susitiko Altajaus krašte, Ustkare. 1956 m. reabilituoti, be teisės gyventi Lietuvoje. 1959 m. grįžo į Lietuvą – Kauno r. Ežerėlio k. 1998 m. persikėlė gyventi į Šalčininkus pas sūnų.

Palaidota Kauno r. Zapyškio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamė sūnų, vaikaičius ir artimuosius.

LPKTS Šalčininkų filialas

Ipolitas Ežerskis

1931–2008

Gimė Klaipėdos aps. Varnių r. Gatautiškės k. valstiečių šeimoje. Buvo vienturtis sūnus. 1950–1955 m. kalėjo Komijoje, Intoje. Po to išvyko į tremtinį pas tėvus – į Irkutsko sr. Bratsko r. Į Lietuvą grįžo 1989 m. Dirbo ir gyveno Panevėžyje, sukūrė šeimą, užaugino dukterį ir sūnų.

Palaidotas Panevėžio r. Šilaičių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamė žmoną, dukterį, sūnų ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio filialas

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt , LPKTS puslapis internte: http://www.lpkts.lt
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440,Nr.LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3830. Užs. Nr.

Kaina 1,40 Lt